

Utopia, de ideale school

Ontwerp samen de ideale school. Of is een 'ideale school' voor iedereen een andere school? En wat moeten we daar dan mee?

Foto: Utopia, Wojtec Scibor – flickr.com

Samenvatting opdracht

Ontwerp in groepjes jullie ideale school. Presenteer de resultaten aan de klas door één schooldag op jullie ideale school te beschrijven. Ga daarna met elkaar in discussie: Heeft elk groepje dezelfde ideale school ontworpen of zijn er grote verschillen? Bespreek of die verschillen oplosbaar zijn. En wat moeten we met zulke verschillen als we een 'ideale wereld' willen vormgeven?

Dit lesmateriaal is eenvoudig te koppelen aan het lesmateriaal *Happy School Index*.

Leestips

- Vogelkinderen, reisgids *The Only Planet*, de wereld in het jaar 2143.
- Vogelkinderen, hoofdstuk 1, het jaar 2143 volgens Dayo.
- Vogelkinderen, hoofdstuk 5, Dayo's beste vriend Nulan komt in opstand.
- Artikel: Utopia, www.vogelkinderen.nl/science
- Artikel: Happy School Index, www.vogelkinderen.nl/science

Stappenplan

Groepjes en werkwijze

Verdeel de klas in zes groepjes van 4-6 leerlingen. Elk groepje gaat op een andere manier te werk:

- De groepjes 1 en 2 krijgen een groepsleider die door de docent wordt aangewezen. Deze groepsleider leidt het uitvoeren van de opdrachten en hakt bij verschil van mening zelf de knoop door. De groepsleider heeft altijd het laatste woord.
- De groepjes 3 en 4 kiezen democratisch een groepsleider. Hij/zij leidt het uitvoeren van de opdrachten en is eindverantwoordelijk voor het proces. Beslissingen worden democratisch genomen. Er wordt doorgepraat tot iedereen het eens is, bij langdurig verschil van mening wordt gestemd. De meerderheid wint.
- De groepjes 5 en 6 hebben geen groepsleider. De groepsleden zijn allemaal in gelijke mate verantwoordelijk voor een goed verloop van de opdracht. Bij verschil van mening wordt er doorgepraat tot iedereen zich min of meer kan vinden in het eindresultaat. Iedereen is even belangrijk.

Normen & waarden: een Top 5 op papier

Maak met je groepje een top vijf van dingen die jullie belangrijk vinden aan een goede school. Dat mag van alles zijn: goede examenresultaten, jezelf kunnen zijn, gezellige sfeer, lessen per leerling op maat, vrijheid in vakkenkeuze, hulp bij persoonlijke problemen, veel zelfstandig werken, deskundige docenten, geen huiswerk, gezonde omgeving, een duurzaam schoolgebouw. Zet wat je het belangrijkste vindt op 1.

Normen & waarden: informatie zoeken

Welke denkbeelden bestaan er al over de ideale school? Zoek informatie op internet en schrijf op of je overeenkomsten vindt met jullie eigen uitgangspunten. Hieronder enkele tips:

Wereldlessen, aflevering Finland: Na elk uur een kwartiertje pauze.

<https://www.youtube.com/watch?v=rr3ZNOY-zbY>

Wereldlessen, aflevering Iran: Vergelijk jezelf alleen met jezelf.

https://www.youtube.com/watch?v=11_izJRwrwM

Wereldlessen, aflevering Singapore: In alles de beste willen zijn.

<https://www.youtube.com/watch?v=UqYS7SHkVik>

Het Finse onderwijs als inspiratiebron.

<https://www.youtube.com/watch?v=BCq7c5mxvmo>

Democratische School

<https://www.youtube.com/watch?v=mJVW4BDZKO8>

Iederwijs Scho

<https://www.youtube.com/watch?v=si7IPV908pQ>

Zondag met Lubach – Onderwijsvernieuwing

<https://www.youtube.com/watch?v=bf3UtsN1Vgg>

Normen & waarden: de Top 5 in de praktijk

Je hebt op internet verschillende vormen van onderwijs gezien. Misschien heb je nieuwe ideeën opgedaan. Pas zo nodig je lijstje met uitgangspunten aan. Maak een definitieve Top 5 en schrijf deze op een groot vel papier.

Zet nu bij élk punt uit je Top 5 drie dingen die volgens jullie nodig zijn om dit punt in de praktijk waar te maken. Bijvoorbeeld: GEZONDHEID: om half tien beginnen, schone lokalen, gezond voedsel in de kantine. Als er dingen tegenstrijdig zijn, moeten jullie een keus maken.

Schoolvakken

Maak nu ook een Top 5 van de belangrijkste vakken op jullie ideale school. Dit mogen ook vakken zijn die nu op school niet gegeven worden. In het boek *Vogelkinderen* zijn geluk, natuurbeheer, gezondheid, bestuurskunde en technologie belangrijke vakken. Maar jullie hebben ongetwijfeld ook eigen ideeën hierover. Schrijf ook jullie top vijf van vakken op het vel papier.

Leiding

Wie is de baas op jullie ideale school? Kiezen de leerlingen wat ze willen leren en wanneer ze dat doen? Bepalen de docenten het lesprogramma? Of bepaalt iemand anders wat de docenten aan de leerlingen moeten aanbieden?

Jullie groepje heeft op een bepaalde manier gewerkt. Misschien was de groepsleider duidelijk de baas, misschien besliste de meerderheid. Of waren jullie allemaal even belangrijk? Schrijf op het grote vel papier drie voordelen en drie nadelen op van jullie manier van werken.

Maak nu de derde en laatste Top 5. Wie bepaalt wat de leerlingen moeten leren? Het Ministerie van Onderwijs, de schoolleiding, de docenten, de leerlingen, de ouders, het bedrijfsleven, iemand anders? Als twee partijen even belangrijk zijn, krijgen ze in je Top 5 dezelfde plaats.

Fins onderwijs: 'Only dead fish follow the flow'

Presentatie: één schooldag op jullie ideale school.

Op jullie vel papier staat een korte samenvatting van alles wat jullie besproken en opgezocht hebben. Bereid je presentatie voor. Beschrijf een dag van een leerling op jullie ideale school.

Hoe laat begin je? Welke vakken volg je? Werk je in klasverband of zelfstandig? Werk je in lokalen of in andere werkruimtes? Wat is de rol van de docenten? Staat er één docent voor de klas of zijn er meerdere? Geven zij een hele klas tegelijk les of begeleiden zij individuele leerlingen of groepjes? Hoe lang duren de lessen? Wanneer zijn de pauzes? Hoe zien de pauzeruimtes eruit? Wat kun je krijgen in de kantine? Hoe laat ben je klaar? En hoeveel huiswerk heb je dan nog?

Presentaties en discussie met de klas

Alle groepjes presenteren een schooldag op hun ideale school. Ga daarna met elkaar in discussie.

- Heeft elk groepje ongeveer dezelfde ideale school ontworpen of zijn er grote verschillen?
- Kunnen we die verschillen binnen één school oplossen of is het beter om verschillende scholen te maken waaruit leerlingen kunnen kiezen?

- Ook een 'ideale wereld' is voor iedereen waarschijnlijk anders. Als we een 'ideale wereld' willen creëren, hoe moeten we dan omgaan met die verschillen?
- Wie moet de knoop doorhakken als de verschillen leiden tot conflicten? Moet er één sterke leider zijn, laten we de meerderheid bepalen, of moet iedereen gehoord kunnen worden?

Foto: Een les geografie, Dan Foy – flickr.com